

Teluricul Cosmin Moldovan

Robert Țerban

Cosmin Moldovan trebuia să fie, acum o jumătate de deceniu, în 2005, protagonistul unei expoziții intitulate „picior. URMĂ”. Deși, datorită unui întâmplări nefericite, expoziția nu s-a mai „ținut”, ea a lăsat o... urmă importantă: catalogul. Editat de George Lecca și Fundația Interart Triade, „blindat” cu texte de Marcel Tolcea, Marin Gherasim, Mircea Oliv și Pavel Țușară, ilustrat

– în deschiderea sa – cu reproduceri ale unor lucrări ce justificau titlul, semnate de Corneliu Baba, Mircea Roman, Darie Dup, Laurențiu Mogoșan, Marin Gherasim, Vasile Gorduz, Onisim Colta, Ion Iancuț, Rudolf Kocsis, Suzana Fântânariu, catalogul conține, în majoritatea paginilor sale, desene și sculpturi ale lui C. Moldovan.

Gestul de atunci al tânărului artist, de a-și fi contextualizat arta, de a fi pus-o, cu modestie, într-o ecuație vizuală din care făceau parte nume cunoscute și lucrări puternice, e de salutat. Catalogul acela era (și) un tablou de familie, în care „moștenitorul” nu-și uita predecesorii, nu uita să arate drumul de pe care venea. Și pe care călca mai departe, apăsător, ferm, cu un „pas” recognoscibil.

După câteva expoziții personale și de grup, în care și-a manifestat interesul cu precădere pentru zoomorfisme, Cosmin Moldovan se întoarce, prin expoziția de la galeria „Calina”, la tema abordată acum cinci ani: Urma. Lucrări tridimensionale însoțite de desene. Ultimele sunt schițele, „pupele” viitoarelor sculpturi, dar, totodată, și hărți cu ajutorul cărora se navighează mai lesne prin și printre obiectele de lemn.

Dar ce este această Urmă? O matrice tridimensională aabei piciorului, multiplicată de câteva ori, asupra căreia s-a intervenit apoi, cu culori și la câteva detalii, pentru a fi mai ușoară identificarea fiecărei piese în parte? Variațiuni pe o temă ce-l obsedează de-un timp pe artist? Eventualele răspunsuri-ghilolină ar cădea în gol, întrucât Cosmin nu e un simplu artizan, care meșterește până-o nimerește, ci e un introspectiv, un căutător. Instrumentele sale sunt, în primul rând, analitice, iar interesul său asupra temei a intrat în zona studiului profund (artistul a elaborat o lucrare de doctorat). Până când C. Moldovan va face publice rezultatul cercetărilor sale, ne permitem câteva observații.

Chiar dacă toate Urmele ies din același pântec și, în consecință, au o serie de similitudini, ele se „dezvoltă” independent una de alta, își capătă identități proprii și au ipostazieri ce le diferențiază. De la forma de talpă umană trec prin metamorfoze ce, într-o primă fază, par că le abstractizează, ca mai apoi să le vireze, de fapt, spre figurativ. Astfel, formele construite ale lui Moldovan sunt deschise jocurilor imaginative, căci în ele se pot „descifra” fie miriapode bine hrănite, fie animale stranii, cu protuberanțe în loc de capete, fie orice alt „personaj” supus forței gravitaționale.

Numele cu care artistul își botează lucrările au rezonanța și straniețea unor versuri, ceea ce le sporește și mai mult ambiguitatea. Ce să fie ceva/cineva pe care îl chemă „Nici un sâmbure nu va crește deasupra”, „Te voi căuta în lumină”, „Soarele fulguia peste chipul tău”, „Soarele era acoperit de apusul meu roșu”, „Cu spatele plat și mii de linii rectilinii”, „Alerg prin verdele de sub curcubeu” sau „Cresc dintr-un sâmbure și mă întorc în pământ”?

Fugind de proporții, lui Moldovan îi reușește un construct cu aer naiv-inocent, căci armonia volumului e înlocuită de masivitate, de corporalitate și de dezzechilibru. În fond, artistul își atinge ținta, reușind să dea fiecărei lucrări accentul definitoriu pentru întregul său demers expozițional: teluric.

O urmă își câștigă teritoriul și numele doar dacă s-a impregnat, profund sau superficial, în pământul pe care l-a călcat. Precaritatea și perisabilitatea ei sunt salvate de/în materialitatea „tălpilor” – animal greoi ce tocmai a pășit. Dar deși sunt „grele”, paradoxal, Urmele nu sunt inerte, ci au o dinamică imprimată de secvențele celor patru degete-tentacule. Fie că sunt lipite unele de altele, fie că sunt distanțate sau pornite, parcă, în căutare de ceva, aceste degete au, mai toate, orificii. Găurile din/prin carnea Urmelor nu sunt simple elemente decorative. O spune undeva, într-un text, chiar sculptorul, care le atribuie o funcție dublă: spații de locuire ale unor organisme ce își croiesc drumul prin Urme, dar și spații de salvare a artistului situat „sub pământ”. Prin ele privește, prin ele respiră, „se agață” de ele. Aceste orificii au rol de trahee, artere și vene. Sunt legătura artistului, prin intermediul Urmei, cu viul. Iar Urmele sunt semnele sale de viață. Senzația de consistență strivitoare a „tălpilor” e subminată de golurile limbricoidale, care traversează, prin interior, carnea. Lemnul.

„Pielea” Urmelor poartă (în)semne și tatuaje, iar, uneori, e îmbrăcată în aur. Metamorfoza fiecăreia a ajuns și la stadiul cameleon, de suprafață. Dar petele de roșu, verde, bleu, albastru, inciziile, încrustările, individualizează fiecare lucrare și, totodată, o pune într-o relație cromatică și formală cu celelalte. Inclusiv cu desenele „urcate” pe simeze.

Prin repetiție, efectele vizuale ale Urmelor se amplifică, astfel încât expoziția lui Cosmin Moldovan pare a fi un mers halucinant prin spațiul galeriei. Și nu unul pe vârful degetelor, angelic, imponderabil, grațios, ci mersul unei ființe apăsate, împovărate, ce astfel și calcă. Iar în urmă-i nu lasă contururile tălpilor, ci rămâne chiar ea însăși, pas după pas, bucată cu bucată.